

Sygn. akt VIII U 895/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Magdalena Kimel
Protokolant	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2022 r. w Gliwicach

sprawy J. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przeliczenie emerytury i ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania J. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 11 maja 2021 r. **nr** (...)(...)

z dnia 12 maja 2021 **r. nr** (...)

1. umarza postępowanie w przedmiocie odwołania od decyzji z dnia 12 maja 2021r.;
2. zmienia decyzję z 11 maja 2021r. oraz z dnia 25 czerwca 2021r. w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do przeliczenia emerytury przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 76, 83%, począwszy od 19 marca 2021r.;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego kwotę 360zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt: VIII U 895/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 maja 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., ponownie ustalił J. C. (2) wartość kapitału początkowego, przeliczając jego podstawę wymiaru.

Następnie decyzją z 12 maja 2021r., organ rentowy ponownie ustalił odwołującemu wysokość emerytury w oparciu o reguły określone w art. 26 ustawy emerytalnej, z uwagi na fakt przeliczenia wartości kapitału początkowego.

W odwołaniu od obu decyzji i w toku procesu ubezpieczony domagał się ich zmiany i ustalenia wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem zarobków odtworzonych za lata 1977 – 1982, w których ZUS przyjął minimalne wynagrodzenie, zarobków odtworzonych na podstawie jego dokumentacji osobowo – płacowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu organ rentowy podkreślił, że w oparciu o obowiązujące przepisy, na podstawie dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczonego, na wysokość kapitału początkowego uwzględnił wyłącznie te wynagrodzenia, które zostały w niej potwierdzone. Równocześnie ZUS podkreślił, że na skutek wniesionego odwołania dokonał ponownej analizy wysokości emerytury odwołującego. W efekcie decyzją z 25 czerwca 2021r., ponownie przeliczył wysokość tego świadczenia, poprzez uwzględnienie prawidłowej wartości zwaloryzowanych składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił:

Ubezpieczony J. C. (2), urodzony (...) od 1 listopada 2011r. był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia. Od (...) tj. od ukończenia wieku 60 lat, jest uprawniony do emerytury.

Decyzją z 19 marca 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. uznając za udowodnione 26 lat i 10 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ZUS przyjął w oparciu o zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1989r. do 31 grudnia 1998r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 49,26%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 92.051,96zł.

Decyzją z 25 marca 2021r., organ rentowy ustalił odwołującemu wysokość emerytury na podstawie art. 26. Wyliczając wysokość emerytury, ZUS przyjął kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 119.403,97 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 438.067,24 zł i kwotę zwaloryzowanych środków zgromadzonych na subkoncie w wysokości 55.432,22 zł oraz średnie dalsze trwanie życia: 217,60 miesięcy. Wyliczona w ten sposób, wysokość emerytury, wyniosła 2.816,65 zł.

Odwołujący w dniu 20 kwietnia 2021r., zgłosił wniosek o ponowne ustalenie podstawy wymiaru kapitału początkowego, a w dalszej kolejności również emerytury. Do wniosku tego dołączył zaświadczenie Rp-7 potwierdzające jego zarobki za lata 1983 – 1987 z (...) Zakładów (...) w G..

W oparciu o powyższe dokumenty organ rentowy wydał obie zaskarżone decyzje.

Decyzją z 11 maja 2021r. ZUS, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego.

W szczególności uwzględnił 26 lat i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ZUS przyjął w oparciu o zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1983r. do 31 grudnia 1992r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 64,71%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 105.425,87zł. Przy wyliczaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego, za lata 1979 – 1982, ze względu na brak dowodów zarobkowych, ZUS przyjął obowiązujące w tych latach kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Decyzją z 12 maja 2021r. ZUS, ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującego. Wyliczając wysokość emerytury, ZUS przyjął kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 174.836,19 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 501.712,45 zł oraz średnie dalsze trwanie życia: 217,60 miesięcy. Wyliczona w ten sposób, wysokość emerytury, wyniosła 3.109,14 zł.

Następnie decyzją z 25 czerwca 2021r. ZUS, dokonał korekty kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji i po raz kolejny ustalił wysokość emerytury odwołującego. Wyliczając wysokość emerytury, ZUS przyjął kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 175.221,77 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 501.712,45 zł oraz średnie dalsze trwanie życia: 217,60 miesięcy. Wyliczona w ten sposób, wysokość emerytury, wyniosła 3.110,91 zł.

W toku procesu, na wezwanie Sądu, (...)S.A., nadesłała oryginały zachowanej dokumentacji osobowej i płacowej ubezpieczonego, z okresu jego zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G..

Na podstawie przekazanej dokumentacji osobowej oraz w oparciu o opinię z 25 stycznia 2022r. (k.26-56), Sąd ustalił iż w dokumentacji osobowej znajdują się karty zarobkowe za lata 1983 – 1987 oraz karta ewidencyjna z podanymi stanowiskami służbowymi oraz grupami uposażenia, jednak bez faktycznych stawek uposażenia. W aktach tych znajdują się również angaże wskazujące ściśle daty zmiany zaszeregowania odwołującego z wyszczególnieniem grup zaszeregowania. Znajduje się też zaświadczenie kwalifikacyjne nr 27/78, potwierdzające zajmowanie od 1 stycznia 1978r., stanowiska formierza maszyn – 7 kategoria zaszeregowania ze stawką 17,60 zł/godzinę. W konsekwencji biegły przy odtwarzaniu zarobków odwołującego przyjął, od podjęcia zatrudnienia po ukończeniu szkoły przyzakładowej, do końca roku 1977, minimalne wynagrodzenie. Natomiast za okres od 1 stycznia 1978r. do 31 grudnia 1982r., odtworzył wynagrodzenie przy uwzględnieniu wykazanej przez odwołującego stawki zaszeregowania. Dalej Sąd ustalił, że ubezpieczony w kwietniu 1978r., zawarł związek małżeński, wobec czego do końca marca 1978r., przysługiwał mu węgiel deputatowy w wysokości 1,6 tony, zaś od kwietnia 1978r., w wysokości 4 ton rocznie. W związku z powyższym podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. C. (2) wynosi:

za rok 1971 – 600,00 zł,

za rok 1972 – 2.480,00 zł,

za rok 1973 – 4.633,60 zł,

za rok 1974 – 7.910,40 zł,

za rok 1975 – 14.400,00 zł,

za rok 1976 – 14.400,00 zł,

za rok 1977 – 16.000,00 zł,

za rok 1978 – 48.334,00 zł,

za rok 1979 – 48.664,00 zł,

za rok 1980 – 48.664,00 zł,

za rok 1981 – 48.664,00 zł,

za rok 1982 – 53.981,44 zł,

Sąd odtwarzając powyższe zarobki ubezpieczonego, uwzględnił zapisy w jego dokumentacji osobowej, dotyczące stawek zaszeregowanie, stałych dodatków, które niewątpliwie były wypłacane, jak dodatek za wysługę lat, po upływie 3 lat pracy – 5%, po upływie 5 lat – 10% i po upływie 15 lat – 15%, przy uwzględnieniu, że do lat pracy uwzględniane jest również zatrudnienie jako ucznia w przyzakładowej szkole.

Ustalając ilość dniówek przepracowanych przez odwołującego,

w poszczególnych miesiącach spornego okresu, Sąd przyjął ilość dniówek roboczych wynikającą z normatywnego czasu pracy, mając na uwadze, że w dokumentacji osobowej nie wykazano dni nieusprawiedliwionej nieobecności.

W konsekwencji Sąd ustalił, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (wvpw) kapitału początkowego wychodzi z zarobków z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu 1978 – 1987 i wynosi on 76,83 %.

Po doręczeniu opinii stronom, żadna z nich nie zgłosiła merytorycznych zastrzeżeń. Odwołujący na rozprawie zgodził się w pełni z wyliczeniami biegłego. Z kolei organ rentowy zgłosił zastrzeżenia rachunkowe, które jednak pozostawały bez wpływu na wysokość ustalonego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt osobowych ubezpieczonego i jego akt emerytalnych dołączonych do akt niniejszej sprawy oraz opinii biegłego z zakresu emerytur i rent Z. T. (k. 26-56).

Sąd w pełni podzielił wnioski płynące z opinii biegłego, w zakresie odtworzenia wysokości wynagrodzenia odwołującego za lata 1971 - 1982, gdyż były logiczne i spójne, a dodatkowo biegły w sposób szczegółowy wyjaśnił, w oparciu o istniejącą dokumentację i obowiązujące przepisy branżowe, wysokość przyjętych stawek zaszeregowania oraz należnych odwołującemu stałych dodatków.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że decyzją z 25 czerwca 2021r., organ rentowy z urzędu skorygował swój błąd w ustaleniu kwoty zaewidencjonowanych składek, dokonany w zaskarżonej decyzji z 12 maja 2021r. i w konsekwencji dokonał korekty wysokości emerytury odwołującego, na jego korzyść. Ponieważ decyzja z dnia 25 czerwca 2021r. anulowała decyzję z dnia 12 maja 2021 r Sąd na podstawie art. 477¹³ k.p.c., w zw. z art. 355 k.p.c., orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji.

Zgodnie z art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022r., poz. 504), emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. z kolei w myśl art. 25, ust. 1 podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185

Zgodnie art. 53, ust. 1 emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Kapitał początkowy, zgodnie z art. 173, ust. 1 ustala się natomiast na zasadach określonych w art. 53. Zgodnie z ust. 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Jak stanowi art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Natomiast w myśl ust. 6 na wniosek ubezpieczonego, podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, wobec sprecyzowania przez ubezpieczonego stanowiska w toku procesu, była wysokość emerytury J. C. (2), któremu zaskarżoną decyzją dokonano ponownego przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, z uwzględnieniem za lata 1979 – 1982 zarobków minimalnych, ze względu na nieprzedłożenie przez odwołującego dowodów pozwalających organowi rentowemu na wliczenie wynagrodzenia za te okresy.

Organ rentowy odmawiając wliczenia do podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia za sporny okres w kwotach wnioskowanych przez ubezpieczonego, kierował się treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zgodnie z którym środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Niemniej jednak przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z 21 sierpnia 2013r., III AUa 1768/12).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z 4 października 2012r., w sprawie III AUa 305/12, gdzie wskazano, iż w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości.

Sąd zgodził się z ustaleniami biegłego sądowego w zakresie wysokości zarobków odwołującego, odtworzonych za lata 1971 – 1982, z okresu jego zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G., wyliczonych w oparciu o dokumentację osobową. Nadto Sąd przyjął zarobki odwołującego za lata 1983 – 1987, w oparciu o zapisy zaświadczenia Rp-7.

ZUS nie kwestionował przyjętych przez Sąd założeń. W oparciu o opinię biegłego z zakresu emerytur i rent Sąd ustalił osiągnięte przez J. C. (2) w okresach spornych wynagrodzenie, które w tym czasie stanowiło podstawę wymiaru jego składek na ubezpieczenie społeczne i w punkcie drugim sentencji, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje z 11 maja 2021r. i z 25 czerwca 2021r. uznając, iż J. C. (2) przysługuje prawo do przeliczenia emerytury z przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 76,83 %, począwszy od 19 marca 2021 r.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800, ze zm.) w punkcie trzecim

orzeczenia, mając na uwadze, że przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były dwie odrębne decyzje, od których wniesiono odwołania.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel